

บทที่ 4

ประวัติชีวิตของนักเขียน และ ผลกระทบค่องานนวนิยาย

ในบทนี้จะกล่าวถึงประวัติชีวิตของนักเขียน 2 ท่านที่ศึกษา ได้แก่ ดอกไม้สด และ ก. สุรางคนางค์ และจะพยายามเชื่อมโยงประวัติชีวิตของแต่ละท่านกับงานนวนิยาย

ประวัติชีวิตของ ดอกไม้สด

ดอกไม้สด เป็นนามปากกา ของ บ.ล. นุพมา นิมมานเทมิตร (สกุลเดิม กุญชร) เกิดเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2448 ที่วังบ้านหม้อ เป็นธิดาเจ้าพระยาเทเวศน์วงศ์วิวัฒน์ (ม.ร.ว. หลาน กุญชร) และหม่อมมาลัย (ประทีป เหมือนนิล 2515 : 34)

ในวัยเด็ก เมื่ออายุ 4 ขวบหม่อมเจ้าหญิงชม ในกรมหลวงวงศาธิราชสนิท ซึ่งมีศักดิ์เป็นอาของเจ้าพระยาเทเวศน์วงศ์วิวัฒน์ ขอบไปเป็นบุตรบุญธรรม จึงได้เข้าไปอยู่ในพระบรมมหาราชวัง จนกระทั่งอายุได้ 13 ปี จึงกลับมามาอยู่บ้านดังเดิม (ประวัตินักเขียนไทย เล่ม 1 2509 : 71)

ดอกไม้สด เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียน เซนต์โยเซฟ คอนแวนต์ จนกระทั่งจบชั้นมัธยมปีที่ 8 ทางภาษาฝรั่งเศส ขณะศึกษาในโรงเรียนได้รับการฝึกฝนด้านกิริยามารยาท และความเป็นระเบียบเรียบร้อย และได้รับการส่งเสริมให้รักการอ่านหนังสือ จากแม่ชีชื่อ มาร์กาเรต ซึ่งเป็นผู้มีส่วนบันดาลใจให้ "ดอกไม้สด" อยากแต่งหนังสือในเวลาต่อมา

นอกจากการได้รับการส่งเสริมให้รักการอ่านมากเป็น เหตุหนึ่งที่ทำให้ดอกไม้สดคิดจะแต่งหนังสือแล้ว สภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีการฝึกหัดและการแสดงละครก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นแรงบันดาลใจด้วย ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อดอกไม้สดหัดแต่งหนังสือครั้งแรก ด้วยการเขียนบทละคร ซึ่งเรื่อง ดีฟ่อ เมื่อแต่งแล้วก็ส่งไปให้หนังสือพิมพ์ไทย เขมร และก็ได้มีการวิจารณ์ลงพิมพ์ ต่อมาเห็นว่าบทละครไม่ใช่สำหรับอ่าน จึงเปลี่ยนมาลองเขียนนวนิยาย เริ่มด้วยเรื่อง

"ศัตรูของเจ้าหล่อน ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยเชชม ฉบับ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2472
(ประวัตินักเขียนไทย เล่ม 1 2509 : 71-72)

ผลงานเขียนของคอกไม้สด ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณกรรมสำคัญทั้งดงามด้วย
ภาษาเขียนและเนื้อความ ผลงานแต่ละเรื่องจะแทรกหลักพระธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา
เป็นเครื่องเตือนใจ และช่วยยกระดับความนึกคิดของผู้อ่าน ปัจจุบัน สถาบันการศึกษาวิชา
วรรณกรรม ปัจจุบันได้คัดเลือกงานเขียนของคอกไม้สดประกอบการศึกษาด้วย (ประวัติ-
นักเขียนไทย เล่ม 1 2509 : 72)

ผลงานเขียน

ผลงานเขียนของคอกไม้สด เท่าที่รวบรวมได้มีดังนี้คือ (ข้อมูลด้านลำดับการเขียน
และ ปี พ.ศ. ได้จาก Wibha Senanan, The Genesis of the Novel in
Thailand , 1975.

นวนิยาย :	<u>ศัตรูของ เจ้าหล่อน</u>	<u>นิจ</u>	<u>นันทวัน</u>	2472
	<u>ความผิดครั้งแรก</u>			2473
	<u>กรรมเก่า</u>			2475
	<u>สามชาย</u>			2476
	<u>หนึ่งในร้อย</u>			2477
	<u>อุบัติเหตุ</u>			2477
	<u>ชัยชนะของหลวงนฤบาล</u>			2478
	<u>ผู้ดี</u>			2480
	<u>นี้แหละ โลก</u>			2483
	<u>วรรณกรรมชิ้นสุดท้าย</u>			2492 (แต่งไม่จบ)

เรื่องสั้น : หูกสั้น (2490) ประกอบด้วยเรื่องสั้น 14 เรื่อง คือ Romance ซ้อนเรื่องจริง, เนื้อคู่ เรื่องนิด ๆ น้อย ๆ, นิทานคำก่าพย์, เรื่องอิงสัจ, แอนนา กับพระเจ้ากรุงสยาม, ศิลปินอะไร, นางในรูป อัจฉรานางสิงห์, การอ่าน (จากเรื่อง Mein Kampf ของ Adolf Hitler), 4 ชั่วโมงในรถไฟ, หมองูตายเพราะงู... หมอพัน..., พลเมืองดี, คนใจบุญ - บุษยามรรณ ประกอบด้วยเรื่องสั้น 6 เรื่อง คือ พฤติการณ์ของ-ผู้รักความโลศ, เมื่อกลับจากดูเรื่องวอลแตร, นุพเพสันนิวาส, ไฟ, ดวงจักขุของท่านผู้พิพากษา, 1/500 (ประวัตินักเขียนไทย เล่ม 1 หน้า 73)

เรื่องสั้น "พลเมืองดี" ในชุด หูกสั้น เคยลงพิมพ์ที่ เอกชน ราว พ.ศ. 2490 สมาคมนักประพันธ์ออสเตรเลีย คัดเลือกเพื่อลงในหนังสือเล่มพิเศษ ชื่อ SPAN ร่วมกับนักประพันธ์ไทยอีก 3 ท่าน คือ พระองค์เจ้า เปรมปุณณัศร์, ดร.จิตรเกษม สิบบุญเรือง และ มนัส จรรย์รงค์ ด้วยความร่วมมือของมิสเคอร์ นอร์มัน บาร์ทเลตต์ ทยุคฝ่ายแถลงข่าว และหนังสือพิมพ์ แห่ง สถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย (ป. วัชรภรณ์ หน้า 126)

ชีวิตส่วนตัวของดอกไม้อสด

ดอกไม้อสดมีสุขภาพไม่ค่อยสมบูรณ์นัก ทยุคเขียนนวนิยายเป็นครั้งคราว ซึ่งประมาณ ปี พ.ศ. 2487 ดอกไม้อสดก็เริ่มเจ็บถึงกับแต่งหนังสือไม่ได้ ดอกไม้อสดป่วยด้วยโรคโลหิตจาง เรือง ชนิด Hyperchromic magaloblastic analmia และโรคหัวใจ เนื่องด้วย กล้ามเนื้อของหัวใจบางส่วนตายเพราะขาดเลือดมาเลี้ยง นอกจากนี้มีอาการทางประสาท

เป็นพื้นบ้าง ครั้นถึง พ.ศ. 2491 สุขภาพของดอกไม้มืด เริ่มทรุดโทรมลงเป็นลำดับจนกระทั่งเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2497 ดอกไม้มืดจำต้องออกเดินทางไปรักษาตัวที่ออสเตรเลียจนถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2497 ได้เดินทางไป ซานฟรานซิสโก เพื่อสมรสกับ ศาสตราจารย์ สุกิจ นิมมานเหมินท์ และถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวาย เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2506 ณ บ้านพักสถานทูตไทย กรุงเดลี ในขณะที่นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทย ประจำประเทศอินเดีย (สมภพ จันทรประภา 2509 และ ป. รัชราภรณ์ 2526 : 135-136)

ดอกไม้มืดกับงานนวนิยาย

จากการศึกษาชีวประวัติและงานนวนิยายของดอกไม้มืด เราอาจโยงความสัมพันธ์ต่อเนื่องซึ่งส่งผลกระทบต่อถึงกัน ดังจะขอวิเคราะห์แยกแยะออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้คือ

- ก. ความเชื่อมั่นในหลักพระธรรม คำสั่งสอนทางพุทธศาสนา
- ข. ภาพสะท้อนของสังคมชั้นสูง
- ค. ผู้หญิงที่มีการศึกษา
- ง. การท่องเที่ยวและฉากในนวนิยาย

- ก. ความเชื่อมั่นในหลักพระธรรม คำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา

สำหรับดอกไม้มืด มีปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเขียนหนังสือก็คือ ภาษาไทย

และหนังสือไทยที่ดอกไม้มืดอ่าน เป็นลำ เป็นสัน ก็คือพระไตรปิฎกแปล ของ มหาเมฆ อ่ำไพจิตร ด้วยเหตุนี้ อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า ดอกไม้มืด มีความใส่ใจ และยึดมั่นในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา นวนิยายของดอกไม้มืด บางเรื่องจึงเปิดฉากด้วยกระซู่ธรรมภาษามาลี และจบด้วยพุทธภาษิต ขรอยดอกไม้มืดจักให้ธรรมะของพระพุทธเจ้าฝังใจผู้อ่านโดยใช้คมปากกาเป็นสื่อกลาง ดอกไม้มืดเองก็ปรารถนาจะทำประโยชน์ให้แก่สังคมไทย โดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมแนวคิดและศรัทธาในพุทธศาสนาสู่ผู้อ่าน ดังจะเห็นได้จากที่ดอกไม้มืด ได้เขียนไว้ในคำอุทิศของหนังสือเรื่อง ศัตรูของเจ้าหล่อน ที่กองอาสาภาษาชาติขอศิมพ์จำหน่าย

เพื่อการกุศล เมื่อ พ.ศ. 2487 คอนหนึ่งว่า

... ข้าพเจ้าขอเชิญชวนเพื่อนพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย เข็ญร้งงาน เมตตา
กรณียกิจกับกองอาสาชาด เข็ญตั้งจิตมั่นในเมตตาอธิฐานคาม เยี่ยงอย่างแห่ง
บุรพชนของเรา สัตว์โลกทั้งหลายจะเป็นผู้ไม่มีเวร สัตว์โลกทั้งหลาย
จงอย่าเบียดเบียนซึ่งกันและกัน สัตว์โลกทั้งหลายจงอย่าเป็นไขใจ สัตว์โลก
ทั้งหลายจงพ้นทุกข์ สัตว์โลกทั้งหลายจงอยู่เป็นสุขรักษาคณ สัตว์โลกทั้งหลาย
จงอย่าพ้นจากสมบัติอันตนได้แล้ว และขอสันติภาพจงบังเกิดแก่สัตว์โลกทั่วพิภพ
เทอญ (จากคำชี้แจงประกอบงานนวนิยาย ของ ดอกไม้สด

ถึงแม้ว่างานเขียนของดอกไม้สดจะมีหลักพระธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา
แทรกอยู่ในแทบทุกเรื่องก็ตาม แต่นวนิยายเหล่านั้นก็ไม่ใช่งานเขียนหนักอึ้งสำหรับผู้อ่าน
ทั้งนี้ เป็นที่ยอมรับกันว่า ดอกไม้สดมีศิลปะในการเขียนให้คนอ่านรู้สึกว่าคุณคน เป็นตัวละคร
ของเวทีชีวิตนั้นเอง

ข. ภาพสะท้อนของสังคมชั้นสูง

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปยังสถานภาพของชนชั้นสูงน่าจะทำให้ดอกไม้สดซึ่งจัดได้ว่า เป็นสมาชิก
คนหนึ่งของชนชั้นสูง และต้องเป็นฝ่ายสูญเสียเพราะการเปลี่ยนแปลง มองเห็นความจำเป็น
ของการปรับตัวของชนชั้นนี้ กล่าวคือการแปรเปลี่ยนค่านิยมในการดำรงชีวิตบางประการ
ในขณะที่สังคมทั่วไปกำลังกล่าวถึงช่องว่างในสังคมระหว่าง เจ้ากับข้า และชนชั้นสูงกำลังมอง
ความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างหวาดหวั่นต่อผลกระทบที่จะมาถึงสถานภาพของตน ดอกไม้สด
กลับมองเห็นความหวังใหม่ที่ชนชั้นสูง อาจรุ่งเรืองในชีวิต และในสังคมได้เช่นเดิม หากจะ
เปลี่ยนค่านิยมบางประการ เธอเสนออาชีพใหม่ที่ชนชั้นสูงไม่นิยมประกอบมาก่อน คืออาชีพ
ค้าขายแทนที่จะรับราชการ เช่น รัตน ตัวเอกในเรื่อง สามชาย เป็นชนชั้นสูงใน
สังคมยุคใหม่ที่เลือกอาชีพพ่อค้า เป็นวิถีทางก่อร่างสร้างตัว แทนที่จะยึดถือค่านิยมด้านอาชีพ
รับราชการอย่างที่ชนชั้นสูงทั่วไปปฏิบัติกันสืบมา นอกจากนี้ยังเสนอวิถีทาง ที่ "ผู้ดี
เช่น วิมล ในเรื่องผู้ดี ที่ประพฤคคิมใจโอบอ้อมอารี จึงจะยังคง

ความเป็น "ผู้ดี" อยู่ได้ แม้สภาพความเป็นอยู่ หรือฐานะ เศรษฐกิจจะตกต่ำลง "ผู้ดี" ที่แท้จริงก็คือผู้ที่ประพฤติทำให้ขึ้นอยู่กับฐานะทาง เศรษฐกิจไม่ ซึ่งลักษณะ เหล่านี้ปรากฏชัด ใน เรื่อง "ผู้ดี" โดยดอกไม้สดได้มีขานความหมายของผู้ดีได้อย่างชัดเจน เพื่อสอดคล้อง กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

แต่อย่างไรก็ตาม ดอกไม้สดก็ยังมีทัศนคติที่เห็นความสำคัญของชาติตระกูล นั่นคือ ตัวละครเอกในงานวรรณกรรมแทบทุก เรื่องล้วนแต่เป็นผู้ที่อยู่ในตระกูลสูงทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะดอกไม้สดสร้างภาพตัวละครเหล่านี้ จากบุคคลที่เธอได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือจากสังคมของเธอนั่นเอง อย่างไรก็ตามสิ่งที่ดอกไม้สดเสนอเพิ่มเติมก็คือ ผู้ที่มีชาติ ตระกูลสูงจะต้องประพฤติสมกับชาติกำเนิดและอยู่ในศีลในธรรมด้วย

ค. ผู้หญิงที่มีการศึกษา

จากการที่ดอกไม้สดได้รับการศึกษาจากโรงเรียน เซนต์โยเซฟคอนเวนต์ มีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสจากแม่ชีชาวต่างประเทศ ตลอดจนได้เรียน รู้วิธีการเข้าสังคม มารยาท และอารยธรรมตะวันตก จึงเป็นส่วน เสริมให้ดอกไม้สดมี ความคิดสร้างพัฒนาการให้กับตัวละครฝ่ายหญิง ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากค่านิยมเกี่ยวกับ ผู้หญิงที่มีมาแต่เดิม ฉะนั้น ตัวละครฝ่ายหญิงโดยเฉพาะตัวเอก มักจะ เป็นหญิงที่ได้รับการศึกษาอบรมแบบสมัยใหม่ คือ อาจจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษา จาก "คอนเวนต์" เช่น พัชรี ใน สามชาย หรือ เคยใช้ชีวิตวัยเด็กในต่างประเทศ ทำให้รู้จักการ สماعคม มั่นใจในตัวเองพอสมควร เช่น นุช ใน กรรมเก่า หรือ เรียนสำเร็จจาก ต่างประเทศ มั่นใจในตัวเอง รู้จักวางตัวในสมาคม เช่น อนงค์ ใน หนึ่งในร้อย และ สุนทรี ใน อุบัติเหตุ เป็นต้น

นอกจากดอกไม้สดจะได้แสดงให้เห็นถึง ข้อดีของผู้หญิงที่ได้รับการศึกษาแบบใหม่แล้ว ยังได้แทรกลักษณะของหญิงไทยที่มีจรรยา มารยาทของคนไทย ในงานนวนิยายของเธอได้ อย่างกลมกลืน และน่าภูมิใจอีกด้วย

ง. การท่องเที่ยว และ ฉาก ในนวนิยาย

จากข้อสังเกต บทประพันธ์ทุกชิ้นของดอกไม้สด จะเห็นได้ว่า ดอกไม้สด พิถีพิถันการเขียนของเธอมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก ก่อนจะแต่งไม่ว่าเรื่องอะไร เธอต้อง รวบรวมข้อมูลหลักฐาน โดยมากจากหนังสือพิมพ์เก็บไว้เป็นตั้ง ๆ ทั้งฟังวิทยุ และบันทึก เก็บไว้เป็นเครื่องเตือนความจำ และหากมีข้อสงสัยย่อหย่อนใดที่มีประสบการณ์ไม่พอก็สอบถาม จากผู้รู้ ตามเรื่องที่ต้องการ (สมภพ จันทรประภา 2509 : 38)

ส่วน ฉากที่ปรากฏในนวนิยายนั้น เนื่องจากดอกไม้สดได้ท่องเที่ยวไม่มากนัก ในระยะแรก ทำให้เธอหาฉากลำบาก ฉากที่ปรากฏบ่อย ๆ ก็คือ กรุงเทพฯ หัวหิน เพชรบุรี ซึ่งหัวหินและ เพชรบุรีนั้นเป็นสถานที่ที่คนในชนชั้นสูง หรือฐานะดีในสมัยนั้นมักนิยม ไปตากอากาศ ดอกไม้สดจึงมีโอกาสได้ไปบ่อย ๆ และได้ถ่ายทอดประสบการณ์ในงาน นวนิยาย ครั้นเมื่อมีโอกาสไปทางไกล ๆ (ไทรโยค ปากน้ำโพ) เธอก็เก็บภาพไว้ได้ ละเอียดยิ่ง เช่น การพรรณนา ถึงไทรโยค ในเรื่อง อุบัติเหตุ เป็นต้น น่าเสียดาย เป็นอย่างยิ่ง เพราะในระยะหลัง เธอมีโอกาสได้ท่องเที่ยวไกลถึง ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ยุโรป อเมริกา อินเดีย แต่เธอไม่ได้มีโอกาสนำฉากดังกล่าวมาพรรณนาในนวนิยาย (สมภพ จันทรประภา 2509 : 39)

ประวัติชีวิตของ ก. สุรางคนางค์

ก. สุรางคนางค์ เป็นนามปากกาของ กัณฑา เคียงศิริ (สกุลเดิม วรรณะภักดิ์) เกิดเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2454 ณ ตำบลบางกอกใหญ่ ธนบุรี เป็นบุตรของพระสุริยะภักดิ์ (ทวัน) ชื่อ กัณฑานี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า- เจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้เมื่อ ปี พ.ศ. 2462 (เจือ ศตะเวทิน 2517 : 73)

ในระหว่างอายุ 15-16 ปี เคยเข้าไปอยู่ในวังสุนันทาชั่วระยะหนึ่ง ก. สุรางคนางค์ ได้รับการศึกษาจากโรงเรียน เซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ และสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียน ราชนิคม และภายหลังสอบได้ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถมด้วย นอกจากนี้ยังเคย เรียนภาษาอังกฤษกับแฮมมิ่ง และภาษาฝรั่งเศสกับพระเจียม วิรัชพากษ์ นับเป็นกุลสตรีที่มี

ความรู้สูงในสมัยนั้น

ก. สุรางคนางค์ เป็นนักอ่าน ชอบอ่านหนังสือมาตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 ตลอดจนโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนต่าง ๆ จากหนังสือที่บิดาสะสมไว้ นอกจากหนังสือที่บ้านแล้ว ก. สุรางคนางค์ยังไปเช่าหนังสือความอ่านมาอ่านอีกด้วย เป็นต้นว่างานของ ป. บุรณศิลป์ (หรือ ป. บุรณกรณ์ หรือ ปกรณ์ บุรณกรณ์), กุหลาบ สายประดิษฐ์ ฯลฯ ส่วนหนังสือที่แปลจากต่างประเทศนั้น เธอชอบอ่านงานของชาร์ล กาวีส มากเป็นพิเศษ เมื่อเรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ 6 ก. สุรางคนางค์ ได้รับความบันเทิงจากหนังสือ "คำประพันธ์บางเรื่อง" ของพระยาอุปกิตศิลปสาร จึงชอบสละฉันท์ "มาลินี" ได้ แต่งเรื่องสั้นเรื่องแรกลงใน "เคลิเมลวันจันทร์" ชื่อ มาลินี เมื่อ ปี พ.ศ. 2473 ส่วนนามแฝงนั้น เพราะรักกาพย์ "สุรางคนางค์" จึงใช้นามย่อและชื่อกาพย์เป็นนามปากกา คือ "ก. สุรางคนางค์" เมื่อเรียนจบชั้น ม. 8 ใน ปี พ.ศ. 2475

ก. สุรางคนางค์ ได้เป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนราชินี 3 ปี แล้วจึงลาออกมา มีอาชีพเป็นนักเขียนนับแต่นั้น (บุญศิริ วิทยานันท์ 2527 : 199-200)

"พ่อ" คือจุดเริ่มคันการเขียน

เนื่องด้วยพ่อของ ก. สุรางคนางค์ ซึ่งมีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุริยะศักดิ์ภักดี ข้าราชการในราชสำนัก ตำแหน่งพระตำรวจหลวง ได้กำชับให้ ก. สุรางคนางค์ เขียนจดหมายเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางบ้านอย่างละเอียดส่งไปให้ทราบในทุกครั้งที่ พระสุริยะศักดิ์ภักดีผู้เป็นพ่อ ต้องตามเสด็จไม่ว่าจะเป็นองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือเจ้านายฝ่ายในไปประทับแรมต่างจังหวัด คือ ค่ายหลวง เสือป่า ด้วยเหตุนี้ ก. สุรางคนางค์จึงได้ทำหน้าที่ตามบิดาได้สั่งไว้ อันเป็นจุดเริ่มต้นในการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ประสบพบเห็น อันเป็นชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน ก. สุรางคนางค์จึงเป็นนักเขียนผู้ถนัดในการเขียนนวนิยายในชีวิตประจำวัน หรือนิยายครอบครัวนั่นเอง (ประกาศ วัชรภรณ์ 2527 : 84-85)

ผลงานเขียน

ผลงานของ ก. สุรางคนางค์ เท่าที่สำรวจได้ ประกอบด้วยนวนิยายประมาณ 45 เรื่อง เรื่องสั้นประมาณ 100 เรื่อง เรื่องแปล 1 เรื่อง บทละคร 3 เรื่อง บทร้อยกรอง 1 ชิ้น และสารคดีหลายเรื่อง เช่น "บ้านการการสมรส" และสารคดี "ตอบปัญหา" ใน "สกุลไทย" (ข้อมูลค้นลำดับการเขียนและ ปี พ.ศ. ได้จาก นุญศรี ภิญโญอินันท์ การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยาย ของ ก. สุรางคนางค์ วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527)

นวนิยาย :	<u>ลูกรักลูกชัง</u>	2478	
	<u>กรองกาถเจม</u>	2479	
	<u>หญิงคนชั่ว</u>	2480	
	<u>ความคิดคำนึง . จุดหมายปลายทาง . รอยจารึก</u>	2481-2483	
	<u>คู่ครอง</u>	2483	
	<u>เรวดี</u>	2484	
	<u>พันทิพา เทพราช</u>	2484-2488	
	<u>เพื่อนบ้าน</u>		
	<u>ชั่วชีวิตหนึ่ง</u>	2489	
	<u>คำของชีวิตสาว</u>	2492	
	<u>บ้านทรายทอง , พจมาน สว่างวงศ์</u>	2493	
	<u>ทางสายเปลี่ยว</u>	2494	
	<u>ดอกฟ้า . รุ่งอรุณ</u>	2496	
	<u>โคมผู้จองทอง</u>	2497	
	<u>ธารไศก</u>		
	<u>แรงอธิษฐาน</u>		
	<u>คนรักของข้าพเจ้า . กุหลาบแดง</u>	2498	

นวนิยาย :	<u>ปัทมา วรารักษ์, จอมเทียน, ปิ่นไพร, ปราสาททราย</u>	2499-2500
	<u>ผีแห่ระริก, เขมรินทร์ - อินทรา</u>	2502
	<u>คุณครูอินทรา</u>	2504
	<u>ปราสาทรัก, สุภาพบุรุษชาวดิน</u>	2504-2505
	<u>ชุมทางรัก</u>	2507
	<u>คุณหญิงพวงแข, ถ่านไฟเก่า</u>	
	<u>รักประกาศิต</u>	2509
	<u>ภูษิษฐ์-นริศรา</u>	2511
	<u>รักอันสุนทร, สะใภ้ของท่านข้าหลวง</u>	
	<u>หมอกักพงค์</u>	2514

เรื่องสั้น : รวมนิยายสั้น "พวงร้อย" และ "ยอดปรารถนา"

ชุดนิยายสั้น "ดาวประดับเกียรติ"

เรื่องสั้นที่มีชื่อเสียงมากได้แก่ ปลายเนิน และ บุญญ มีผู้แปลลงหนังสือ

"STANDARD" ส่วนเรื่อง ยาย ก็ได้มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ เผยแพร่ทั่วโลกด้วยเช่นกัน

นวนิยายที่ทำให้ ก. สุรางคนางค์ เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายมากที่สุดคือ หญิงคนชั่ว (2480) ซึ่งสำหรับยุคนั้นคนอ่านพากันลงความเห็นว่าเป็นเรื่อง "ไม่" ถูกวิพากวิจารณ์กันไปต่าง ๆ นา ๆ ปฏิกริยาเช่นนั้นช่วยกระพือชื่อของ ก. สุรางคนางค์ ให้ผู้สนใจทั้งโยคีและไม่แยแส แต่ในบรรดานักวิจารณ์ มีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เป็นพระองค์หนึ่งที่วิจารณ์ หญิงคนชั่ว่า "... เป็นเรื่องให้อ่านให้สนุกเพลิดเพลินก็ได้ จะอ่านให้เป็นประโยชน์ก็ได้ ทั้งไม่มีเรื่องหยาบลามก หญิงสาวอ่านจะได้แต่ความรู้ไม่มีอันตราย สรุปรวมว่าข้อทุกข้อที่จะทำให้หนังสือนี้เป็นหนังสืออ่านเล่นที่ดีและเป็นประโยชน์..." (บทนิพนธ์บน เรือราชบุคคะในท้องทะเลแดง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2480)

และ บ้านทรายทอง (2493) ก็เป็นนวนิยายช่วงระยะหลังสงครามที่ขายดีที่สุด
พิมพ์ถึง 3 ครั้ง และทำเป็นละครและภาพยนตร์หลายครั้ง เป็นเรื่องที่ทำให้ชื่อเสียงให้มาก

นอกจากงานเขียนหนังสือแล้ว ก. สุรางคนางค์ ยังเคยดำเนินกิจการต่าง ๆ
ที่เกี่ยวกับการพิมพ์และจำหน่ายหนังสือด้วยตนเอง เป็นต้นว่า เคยเป็นเจ้าของและบรรณา-
ธิการหนังสือพิมพ์เมืองทองรายวัน เจ้าของสำนักพิมพ์วรรณศิลป์ เจ้าของสำนักพิมพ์
รสมาลิน ตลอดจนผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์นารีนาค (ยุคหลัง) งานต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้
ก. สุรางคนางค์ ได้เป็นนักเขียนคอลัมน์ นักเขียนสารคดีและนักตอบปัญหา นอกเหนือ
จากการเป็นนักเขียนนวนิยาย และเรื่องสั้น โดยใช้นามปากกาต่าง ๆ นี้คือ (ประวัตินักเขียนไทย
เล่ม 1 หน้า 9)

- "รสมาลิน" ใช้เขียนคอลัมน์ต่าง ๆ ในนิตยสาร เช่น
คอลัมน์สองข้างทาง, คอลัมน์บ้านและการสมรส,
คอลัมน์มิสเคอร์และมิสซิส
- "นคร สุรพันธ์" ใช้เขียนสารคดี
- "ทีเล็ก" ใช้ตอบจดหมายหรือตอบปัญหาคำต่าง ๆ
- "มลฤดี" ใช้เขียนคอลัมน์ตอบปัญหาประจำนิตยสารสกุลไทย
นามปากกานี้เป็นนามปากกาประจำคอลัมน์ ผู้ใช้
นามปากกาในระยหลังคือ นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

ส่วนงานด้านสาธารณประโยชน์อื่น ๆ อาทิ เคยเป็นกรรมการสาขาความประพฤติ
สาขานิติกรรม กระทรวงวัฒนธรรมใน ปี พ.ศ. 2495- 2496 ได้เสนอให้จัดทำหนังสือ
สำหรับเด็กขึ้นเป็นผลสำเร็จ คือ หนังสือชัยพฤกษ์ ก. สุรางคนางค์ ได้รับเครื่องราช-
อิสริยาภรณ์เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย และ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก จากการเป็นกรรมการ
ในตำแหน่งนี้ เมื่อ พ.ศ. 2495 และ 2497 ตามลำดับ ในเวลาต่อมา ก. สุรางคนางค์
ยังเข้าร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาสมาคมสตรีอาสาสมัครแห่งประเทศไทยและสมาชิกสมาคม

นักเขียนแห่งประเทศไทยอีกด้วย นับได้ว่า ก. สุรางคนางค์ ได้พยายามกระทำคนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมทั้งในทางตรงและทางอ้อมตลอดมา

ในชีวิตส่วนตัว ก. สุรางคนางค์ มีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น เธอแต่งงานกับ
 ป. บุรณกรณ์ นักเขียนร่วมสมัยเดียวกับศรีบูรพา เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2479
 ณ. วังเทเวศน์ มีทายาท 2 คน คือ คนแรกเป็นหญิง ชื่อ "นุปกรณ์" และคนที่สองเป็น
 ชาย "กิติปกรณ์" และหลังจากมรณกรรมของ ป. บุรณกรณ์ ในปลายปี พ.ศ. 2495
 ก. สุรางคนางค์ ได้เขียนนวนิยาย เรื่อง กุหลาบแดง ซึ่งเป็นเรื่องความรักระหว่างเธอ
 และสามี จากนั้น เธอหยุดเขียนหนังสือไประยะหนึ่งราว 2-3 ปี จึงได้แต่งงานใหม่กับ
 เล็ก เคียงศิริ แต่ก็ยังคงเขียนหนังสือต่อไป โดยยังยึดงานประพันธ์ แต่งนวนิยายลง
 พิมพ์เผยแพร่ใน "สกุลไทย" และ นิตยสารต่าง ๆ ผลิตหนังสือออกมาหลายเรื่อง
 ดังกล่าวแล้ว

ในปัจจุบัน เธอพักผ่อน หยุดงานเขียน เพราะสุขภาพไม่อำนวย ปัจจุบัน
 อายุ 74 ปี (2428) (บุญศิริ ภาณุาธินันท์ 2527 : 205)

ก. สุรางคนางค์ กับ งานนวนิยาย

เป็นที่ยอมรับ นวนิยาย ของ ก. สุรางคนางค์ เป็นที่สนใจของผู้อ่านอย่าง
 แพร่หลาย ก. สุรางคนางค์ เป็นสุภาพสตรีนักประพันธ์คนเดียวคนแรกที่ยึดอาชีพ การเขียน
 นวนิยายเป็นอาชีพหลักและดูเหมือนจะเป็นนักเขียนสตรีอาชีพคนแรก ที่ได้รับ เครื่องราช-
 อสิริยาภรณ์ เป็น เครื่องสนับสนุนคุณธรรมความดีอีกช่วงหนึ่ง

จากข้อสังเกตในงานนวนิยาย ของ ก. สุรางคนางค์ ซึ่งเป็นนวนิยายครอบครัว
 แสดงถึงชีวิตประจำวันที่เธอนำมาออกมาตีแผ่เป็นตัวหนังสือระหว่างบรรทัด มีหลายสิ่งหลายอย่าง
 ในงานนวนิยายที่เป็น เครื่องสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตและประสบการณ์ของ ก. สุรางคนางค์เอง
 ซึ่ง เธอเธอได้บรรจงใช้ศิลปะ ในการ เขียนถ่ายทอดออกมาอย่างมีศิลปะ ดังจะขอวิเคราะห์
 ออกเป็น 4 หัวข้อดังนี้คือ

- ก. นักเขียนอาชีพ
- ข. ชาติกำเนิดและชนชั้นสูง
- ค. ผู้หญิงที่มีการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- ง. ชีวิตชนบท

ก. นักเขียนอาชีพ

ก. สุรางคนางค์ รักการ เขียน และยึดอาชีพเขียนหนังสือตลอดเวลา
 ร่วม 40 ปี ทั้งเธอเองยังแต่งงานกับ ป. นุรณพกรณ์ (สามีคนแรก) ซึ่งมีอาชีพเป็น
 นักเขียนเช่นกัน ก. สุรางคนางค์ มีความภูมิใจและหยิ่งในงานอาชีพของเธอมาก ถึงแม้
 ว่าในช่วงแรกของชีวิตนักเขียนของเธอต้องเผชิญกับความยากลำบากยากเข็ญพอสมควร
 จึงทำให้รู้ซึ่งถึงความเป็น "นักประพันธ์ไส้แห้ง" เป็นอย่างดี แต่เธอก็ไม่เคยเลิกล้ม
 ความคิดที่จะเป็นนักเขียนอาชีพ ดังที่เธอได้สะท้อนผ่าน วิจิต และ ภาวิต ตัวละคร
 เอกในเรื่อง ชั่วชีวิตหนึ่ง (2489) โดยให้วิจิต มีอาชีพเป็นนักเขียน และภาวิต
 เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "ชีวิตใหม่" และในเรื่อง กุหลาบแดง (2498) ซึ่งเธอ
 กล่าวเองว่า เป็นนิยายเรื่องที่เธอรักมากที่สุด เนื่องจาก เธอ เขียนเป็นที่ระลึกถึงสามีผู้จากไป
 (หมายถึง ป. นุรณพกรณ์)

ชีวิตจริงได้ถูกถ่ายทอดในงานเขียน ก. สุรางคนางค์ เป็นพยานยืนยันกับ
 สังคมว่าอาชีพนักเขียน เป็นอาชีพสุจริต มีเกียรติทั้งยังทำประโยชน์ให้กับสังคมทั้งทางตรง
 และทางอ้อม ฉะนั้นอาชีพนักเขียนจึงสมควร เป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นอย่างยิ่ง

ในชีวิตส่วนตัวเธอเองนั้น สิ่ง que ภูมิใจมากที่สุดจากการเขียนหนังสือ ก็คือ
 เงินทุกบาททุกสตางค์ เธอได้ใช้ในการส่งลูกสาวและลูกชาย เรียนหนังสือจนจบจากอังกฤษ
 เช่นเดียวกับ วิจิต ใน ชั่วชีวิตหนึ่ง ที่มีอาชีพเป็นนักเขียนและเลี้ยงดูลูกชายหญิงได้อย่างดี
 โดย วินดา ลูกสาวกำลังเรียนแพทยศาสตร์ เป็นต้น

ข. ชาติกำเนิดและชนชั้นสูง

จากการศึกษาประวัติของ ก. สุรางคนางค์ ที่เธอเคยเข้าไปอยู่ในวัง

สวนสุนันทา เมื่ออายุ 15-16 ปี ประสบการณ์ที่เธอเคยได้รับขณะที่มีโอกาสเข้าไปอยู่ในวังนั้น อาจจะทำให้เธอสะท้อนใจบ้างก็ได้ ดังที่เธอสะท้อนผ่าน ขนิษฐา ใน เรื่อง เทพราช (2487) ซึ่ง ขนิษฐา เป็นลูกของชนชั้นกลางซึ่งพอมีเชื่อมีสายอยู่บ้าง แต่ก็ยังมีบรรพบุรุษเป็นชาวนาชาวไร่ ฉะนั้นเมื่อท่านในวังรับเข้าไปอยู่ด้วย ฐานะของเธอก็ประดัก-ประเดิกกึ่งบ่าวกึ่งคนใช้ จนเธอรู้สึกอึดอัดต้องขอลาออกมาอยู่บ้านเดิม เรื่อง เทพราช นี้เป็นนวนิยายเรื่องเดียวที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าและข้าหลวงในวังจึงอาจสันนิษฐานได้ว่า ก. สุรางคนางค์ ได้ถ่ายทอดประสบการณ์สมัยที่เธอเคยเข้าไปอยู่ในวังลงในนิยายเรื่องนี้ก็เป็นได้ และเป็นการสะท้อนภาพของชนชั้นสูง ในสายตาที่ต่างจากดอกไม้สด

ค. ผู้หญิงที่มีการศึกษา

ก. สุรางคนางค์ นับว่าเป็นกุลสตรีที่มีการศึกษาสูงในยุคนั้น คือเคยเรียนที่โรงเรียนเซนต์ฟรัง ซิสซาเวียร์ และสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียนราชินีบน ทั้งเคยเรียนภาษาอังกฤษกับแม่บ้านตัวละครของฝ่ายหญิง ในนวนิยายของเธอ ส่วนใหญ่จึงเป็นกุลสตรีที่จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียนคอนแวนต์ หรือ โรงเรียนเอกชนของเจ้านายชั้นสูง เป็นต้น ทั้งยังเสนอแนวคิดที่ว่า เมื่อผู้หญิงมีการศึกษาแล้วก็ควรจะทำประโยชน์ให้กับตัวเองและสังคมบ้าง เช่น ผกา ในเรื่อง คู่ครอง ซึ่งต้องการจะทำตัวให้เป็นประโยชน์บ้างโดยการทำงานนอก เหนือไปจากการมีชีวิตอยู่กับบ้านโดยเปล่าประโยชน์ นอกจากนี้ ก. สุรางคนางค์ ยังเสนอแนวคิดเรื่องอาชีพของผู้หญิงยุคใหม่ด้วย เช่น กรอง ใน กรองกาญจน์ ยึดอาชีพเป็นครู หรือ วิมิตา ในเรื่อง ชั่วชีวิตหนึ่ง กำลังเรียนแพทย์และจะเป็นนายแพทย์หญิงในที่สุด

หากจะกล่าวถึงอาชีพครูแล้ว ก. สุรางคนางค์ เคยเป็นครูที่โรงเรียนราชินีล่างถึง 3 ปี ก่อนที่จะมายึดอาชีพนักเขียน เธอได้สัมผัสกับอาชีพครูและระบบการศึกษาในยุคนั้น ฉะนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยว่าเธอได้พยายามแสดงทัศนะและวิพากษ์วิจารณ์ระบบการศึกษาที่เริ่มมีผลประโยชน์เข้าไปเกี่ยวข้องมากจนกลายเป็นระบบการค้าไป ตัวอย่างเช่นนี้เห็นได้จากการที่ กรอง ในเรื่อง กรองกาญจน์ ทนระบบของโรงเรียนไม่ได้จึงต้องลาออกในที่สุด

ง. ชีวิตชนบท

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ก. สุรางคนางค์ ต้องอพยพไปอยู่ดงหัวโขด ปราจีนบุรี เธอลงทุนสร้าง "กระท่อม 30 บาท" เพื่ออาศัยยามสงคราม ไม่มีไฟฟ้า นอกจากตะเกียงน้ำมันเท่านั้น แต่เธอก็ยังคงเขียนหนังสือนิยาย เรื่อง ทันทิพา (2487) และ เทพราช (2478) จึงได้เกิดขึ้นโดย ก. สุรางคนางค์ ถ่ายทอดชีวิตและฉากภาพชีวิตของชาวชนบทลงในงานของเธอได้อย่างประณีตบรรจง ชีวิตนอกกรุงมีสภาพที่สงบพอใช้ท่ามกลางธรรมชาติ ลักษณะที่ ก. สุรางคนางค์ประทับใจกับธรรมชาตินี้ก็ได้เคยถ่ายทอดถึงชีวิตชาวไร่ ในเรื่อง เรวดี (2484) มาแล้วครั้งหนึ่ง โดยให้ตัวเอกหนีความวุ่นวายและข่าวสงครามออกไปอยู่ที่ไร่ สัตหีบ เป็นต้น

นอกจากนั้น การที่เธอมีงานอดิเรกอย่างหนึ่ง คือ การเลี้ยงไก่ เธอมีความสนใจในเรื่องไก่มาก ทั้งไก่ของเธอชื่อ "ไอ้โด่ง" เคยชนะการประกวดที่สวนอัมพรได้ด้วยของนายกรัฐมนตรี จึงพอจะคาดได้ว่า การบรรยายเรื่องการเลี้ยงไก่ อย่างละเอียดโดยผ่านตัวละครเอกฝ่ายชาย ซึ่งจบการเกษตรมาจากต่างประเทศฟิลิปปินส์ได้อย่างแนบเนียนและมีหลักการ อาจจะเป็นเพราะเธอมีความสนใจและรู้เรื่องไก่ เป็นอย่างดีแล้วนั่นเอง

สรุป จากการศึกษาที่ได้ศึกษาประวัติชีวิตของนักเขียนและผลกระทบต่องานนวนิยายดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจพอกล่าวได้ว่าทั้งดอกไม้สด และ ก. สุรางคนางค์ ต่างก็เป็นนักเขียนที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของเพศหญิงในงานนวนิยายของตน ได้ใช้ประสบการณ์ชีวิตต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันถ่ายทอดลงในงานนวนิยายซึ่งเราอาจโยงความสัมพันธ์ต่อเนื่องได้ อาทิ ดอกไม้สด เป็นผู้มีความใส่ใจและยึดมั่นในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาเป็นที่สุด เธอจึงได้ถ่ายทอด ความเชื่อ ความศรัทธา ในพุทธศาสนาสู่ผู้อ่าน ดังจะเห็นได้จากบทพระสูตรธรรมภาษามาลีและพุทธภาษิตที่ตัวละครในนวนิยายยึดถือปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ ดอกไม้สด เป็นสมาชิกหนึ่งในสังคมชนชั้นสูง เธอก็ได้สะท้อนภาพชีวิต การศึกษา การดำเนินชีวิต ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของชนชั้นสูง โดยเฉพาะผู้หญิงในช่วงที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ลงในงานนวนิยายของเธอได้อย่างแนบเนียนและมีศิลปะยิ่ง ส่วน ก. สุรางคนางค์ ในฐานะที่เธอเป็นสมาชิกหนึ่งของชนชั้นกลางที่มีโอกาสคลุกคลี

กับชนชั้นสูงบ้าง เธอก็ได้ถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของ เธอที่มีต่อชนชั้นสูง
เสนอภาพของผู้หญิงชั้นกลางและผู้หญิงชั้นสูง ในงานนวนิยาย ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพ
ผ่านสายตาและโลกทัศน์ที่ต่างไปจากดอกไม้สด

เมื่อพิจารณาในด้านพัฒนาการของนวนิยายไทย ในสังคมไทยทั้งดอกไม้สดและ
ก. สุรางคนางค์ ต่างก็ส่งผลกระทบต่อเบื้องที่สำคัญเช่นกันนั่นคือ การให้ความสำคัญต่อ
ตัวละครฝ่ายหญิงโดยพื้นฐานที่นักเขียนทั้งสองท่านได้รับการศึกษาจนจบมัธยมศึกษาปริญญาตรี
ซึ่งในยุคนั้นถือว่าการศึกษาระดับสูงของสตรีไทย ทั้งยังได้มีโอกาสศึกษากับชาวต่าง-
ประเทศได้เรียนรู้และคุ้นเคยกับวัฒนธรรมและวิถีคิดของชาวตะวันตก นักเขียนทั้งสองจึง
เสนอตัวละครฝ่ายหญิงที่มีการศึกษา มีความมั่นใจในตัวเอง การคบเพื่อนต่างเพศ การ
วางตัวในสังคมยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ตลอดจนเสนอแนวคิดของผู้หญิงที่จะทำตัว
ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การประกอบอาชีพครู เป็นต้น และถึงแม้ ดอกไม้สด
และ ก. สุรางคนางค์ จะเสนอภาพผู้หญิงสมัยใหม่โดยให้ข้อคิดของผู้หญิงที่ได้รับการศึกษา
แบบใหม่แล้วนักเขียนทั้งสองก็ยังคงเสนอลักษณะหญิงไทยที่มีจรรยา มารยาทเรียบร้อย
สุภาพ อ่อนโยน อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ อันเป็นคุณสมบัติที่หญิงควรมีอยู่ด้วย
ประกอบกับความมั่นใจในตัวเอง และความภูมิใจในตัวของตัวเอง ภาพของ วิมล ใน
เรื่อง ผู้ดี หรือ ภาพของ วิมลดา แห่ง ชีวิตชีวิตหนึ่ง จึงเป็นภาพแบบอย่างของผู้หญิง
ไทยจำนวนไม่น้อยในยุคสมัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก. สุรางคนางค์ เธอเป็นนักเขียน
หญิงคนแรกที่ยึดงานเขียนนวนิยายเป็นอาชีพหลัก เธอจึงภูมิใจในอาชีพของเธอมาก และได้
สะท้อนความภูมิใจในการประกอบอาชีพของผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพนักเขียนนั่นเอง
นอกจากประเด็นที่กล่าวมาแล้ว นักเขียนทั้งสองก็ยังได้ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตด้านอื่น ๆ
ในงานนวนิยายอีก อาทิ ฉากที่ปรากฏในนวนิยายไม่ว่าจะเป็น ฉากในพระนครหรือชนบท
หรือสภาพสังคมในช่วงสงคราม ซึ่งเปรียบประดุจกระจกเงาส่องให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่
ของคนไทยในยุคนั้นได้เป็นอย่างดี